

משרד - החינוך והתרבות - המחלקה לתרבות תורנית

גליונות לעיון בפרשת השבוע

עפ"י הגליונות של ד"ר נחמה ליבוביץ

ל"ה - ל"ו

בהעלותך תשל"א

א. שאלות כלליות

(1) ויהי בנסע הארון ויאמר משה

ספרי בהעלותך:

כתוב אחד אומר: "ויאמר משה קומה ה'" וכתוב אחד אומר: "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו" (במדבר ט) - כיצד יתקיימו שני כתובים הללו? למה הדבר דומה? למלך שהיה מתהלך ונהג אוהבו עמו: כשהוא נוסע הוא אומר: "איני נוסע עד שיאמר אוהבי", וכשהוא חונה אומר: "איני חונה עד שיבוא אוהבי", נמצאת מקיים "ויאמר משה: קומה ה'" ומקיים "על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו". הסבר את הרעיון הכלול בדברי חז"ל אלה. (עיין גם בפרקי אבות פרק ב' משנה ד') (2x) מהו המזמור בתהלים המושפע בפסוקו הראשון ממקומו?

ב. ויפוצו אויביך וינוסו משנאיך מפניך.

ספרי י' ל"ה: וכי יש שונאים לפני מי שאמר והיה העולם? אלא מגיד הכתוב, שכל מי ששונא את ישראל כמו ששונא את המקום. כיוצא בו אתה אומר: "וברב גאונך תהרוס קמייך" (שמות ט"ו), וכי יש קמים לפני המקום? אלא מגיד הכתוב: שכל מי שקם על ישראל כאילו קם על המקום. וכך הוא אומר: "אל תשכח קול צורריך, שאון קמייך עולה תמיד!" (תהלים ע"ד), וכך הוא אומר: "כי הנה אויביך יהמיו ומשנאיך נשאו ראש" (תהלים פ"ג) - מפני מה? - "על עמך יערימו סוד...". וכך הוא אומר: כי הנוגע בכס נוגע בבבת עינו" (זכריה ב') - "בבבת עין" לא נאמר, אלא "בבבת עינו" - של המקום.

והשוה במדבר רבה כ"ב

ל"א א - ב. וידבר ה' אל משה לאמור נקום בני ישראל מאת המדינים.

ג. וידבר משה אל העם לאמור... לתת נקמת ה'

הקבה"ו אמר "נקמת בני ישראל" ומשה אמר "נקמת ה'!"

אלא אמר הקבה"ו להם: "דין שלכם מתבקש, שגרמו לי להזיק לכם".

אמר לו משה: "רבון העולמים: אם היינו ערלים או עובדי ע"ז או כופרי מצוות

כמותם - לא היו שונאים אותנו, ואיך רודפים אותנו אלא בשביל תורה ומצוות

שנתת אותה לנו. הוי - הנקמה שלך: "לתת נקמת ה' במדין".

(1) מה המשותף ומה השונה בשני המדרשים האלה?

(2x) הידועים לך עוד מאמרי חז"ל בס מבוטא רעיון זה?

ג. רבבות אלפי ישראל

ספורנו: ואומר "רבבות אלפי" כי אולי היו ישראל אז מגיעים לאותו מנין, בין

אנשים ונשים וטף.

הירש: אין פרוש רבבה כפול אלף (10 מליון) או שתי רבבות כפול אלף (עשרים מליון)...

לדעתנו יש לראות ב"רבבות אלפי ישראל" אלה את הרבבות אשר יקומו ויצמחו מתוך אלפי ישראל או יסתפחו אליהם. לפי פירוש זה כוללים שני פסוקים אלה בתוכם בקשה לא לשעתה אלא לדורות ויש בהם רמז לאחרית הימים.

מי שקם להפיץ אויביו ושונאיו, להעביר ממשלת זדון מן הארץ הוא ישכון שוב בתוך אלפים ורבבות מבניו, מעמו ומכל העמים אשר ינהרו אליו. לפי פירוש זה מדובר בסוף פרשה קטנה זו אשר חז"ל ראו אותה חשובה כספר בפני עצמו - באותה תקופה אשר יאמר הנביא, אחד מתלמידי משה האחרונים, זכריה (ב-ט"ו) "ונלוו גויים רבים אל ה' בינם ההוא והיו לי לעם ושכנתי בתוכם".

(1) כיצד יפרש הירש כאן את הפעל "שובה"?

(2) המסכים הוא עם רש"י?

(3) מהו הנימוק הלשוני שבגללו אין לקבל את פרושו של ספורנו? xx

השאלות המסומנות x קשות והמסומנות xx קשות ביותר, יפתור כ"א לפי הבנתו. תשובות וגם שאלות נא לשלוח לנחמה ליבוביץ, קרית משה ירושלים,